



جمهوری اسلامی ایران  
مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان

پست

شماره: ۲۳۲۰ / ۹۷  
تاریخ: ۲۵ / ۴ / ۱۳۹۷  
پست:

حضرت آیت الله جنتی «امتبرکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش جلسه هزار و نود و پنجم مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۲۳ مشتمل بر بررسی دو نامه دیوان عدالت اداری ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می‌گردد:

**دستور اول:** نامه دیوان عدالت اداری مبنی بر دادخواست جناب آقای علی اصغر کاشفی مبتنی بر ادعای خلاف شرع بودن ماده ۴ و بند «ب» ماده ۱۳ آیین نامه اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۸/۹/۹ هیات وزیران:

«(الف) بند «ب» ماده ۱۳ آیین نامه مورد شکایت، مطابق تبصره ۴ ماده ۱۸ اصلاحی قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۸/۴/۳۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده و در واقع آیین نامه همان قانون می‌باشد و لذا شورای محترم نگهبان نمی‌تواند جلوی این آیین نامه را بگیرد هر چند خلاف احکام اولیه شرعیه باشد. (اتفاق آراء)

توضیح این که متن اولیه تبصره ۵ ماده ۱۸ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۷۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است؛ «معاملات واحدهای بانکی در مناطق آزاد با ریال مشمول مقررات بانکداری اسلامی خواهد بود ولی این واحدها در معاملات خود به پولهای خارجی مجاز به رعایت رویه‌های بین المللی بانکی می‌باشند ...»

و شورای محترم نگهبان نیز در نظر شماره ۴۰۲۶/۲۱/۷۷ مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۱۶ «اطلاق ذیل تبصره ۵ ماده ۱۸ که بانکها را در معاملات خود به پولهای خارجی به رویه‌های بین المللی مجاز نموده چون به تجویز ریال می‌انجامد را خلاف موازین شرع دانسته است.

لکن مجمع تشخیص مصلحت نظام هر چند عین مصوبه مجلس را تصویب نموده است لکن همان مصوبه را به نحو تلطیف شده تصویب نموده است که مفاد آن، هم معنا با مصوبه مجلس شورای اسلامی است زیرا در تبصره ۴ ماده ۱۸ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۸/۴/۳۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام آمده است: «معاملات واحدهای بانکی در مناطق آزاد با ریال ایران، مشمول مقررات بانکداری اسلامی خواهد بود ...»

و در تبصره ۴ ماده ۱۸ اصلاحی هر چند تصریح به این مطلب نشده است که بانکها در معاملات خود به پولهای خارجی مجاز به رعایت رویه‌های بین المللی بانکی می‌باشند لکن مستفاد از تقيید و تحدید معاملات به ریال ایران و این که تنها معاملات ریالی مشمول مقررات بانکداری اسلامی می‌باشند آن است که معاملات به غیر ریال مشمول مقررات بانکداری اسلامی نمی‌باشد که این مطلب همان مصوبه اولیه مجلس شورای اسلامی می‌باشد که توسط شورای محترم نگهبان مورد ایراد قرار گرفته است.

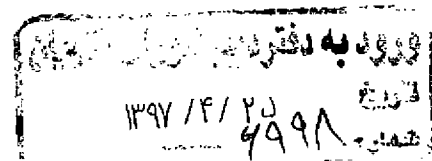
و علی‌هذا آیین نامه مورد شکایت و بند «ب» ماده ۱۳ این آیین نامه، مطابق تبصره ۴ ماده ۱۸ مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌باشد و در واقع آیین نامه همان قانون مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌باشد و لذا شورای محترم نگهبان نمی‌تواند جلوی این آیین نامه را بگیرد.

البته نظر بعضی از اعضاء این بود که چه بسا مجمع تشخیص مصلحت نظام با حذف تصریح ذیل مصوبه ابتدایی مجلس شورای اسلامی به صدد تأمین نظر شورای محترم نگهبان بوده‌اند و توجهی به معنای تقيید و تحدید به ریال نداشته‌اند و علی‌هذا استفاده تقيیدی از لفظ «ریال» خلاف نظر مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده و خلاف نظر شورای محترم نگهبان و خلاف شرع می‌باشد.

**دستور دوم:** نامه دیوان عدالت اداری مبنی بر دادخواست جناب آقای حامد دهقان مبتنی بر ادعای خلاف شرع بودن تصویب نامه شماره ۱۶۵۸۷۹/ت/۵۰۳۶۸ هـ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۷ هیات وزیران در خصوص افزایش بیش از نرخ تورم سالیانه جریمه‌های تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و

مرور

«(الف)؛ مصوبه مورد شکایت خلاف شرع دانسته نشد.



توضیح این که نظر بعضی از اعضاء این بود که مصوبه مورد شکایت هر چند شبیه مصوبه ابطال شده توسط دیوان عدالت اداری می باشد لکن ابطال آن مصوبه توسط دیوان عدالت اداری بر اساس تفسیر اشتباه از ماده ۲۲ قانون رسیدگی به تخلفات و اتندی می باشد و ظاهر آن است که بر اساس آن قانون، می توان جریمه های نقدی را بر اساس تجمیع تورم های موجود در سه سال انجام داد که مقدار آن حدود پنجاه درصد می باشد.

و علی هذا مصوبه مورد شکایت - مانند مصوبه سابق ابطال شده - خلاف قانون نبوده و به تبع آن خلاف شرع نیز نمی باشد. البته اگر تفسیر دیوان عدالت اداری صحیح باشد مصوبه مورد شکایت خلاف قانون و به تبع آن خلاف شرع می باشد.

مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان  
دکتر محمدعلی سبحانی زنده دین